

UPOZORŇUJEME NA VYBRANÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY

Sdělení Ministerstva financí č. 10/2008 Sb., o vydání výměru MF č. 01/2009, kterým se vydává seznam zboží s regulovanými cenami – účinnost od 8. ledna 2009

Vyhláška č. 14/2009 Sb., kterou se mění vyhláška č. 527/2006 Sb., o užívání zpoplatněných pozemních komunikací a o změně vyhlášky Ministerstva dopravy a spojů č. 104/1997 Sb., kterou se provádí zákon o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, ve znění vyhlášky č. 323/2007 Sb. – účinnost od 13. ledna 2009

Nařízení vlády č. 20/2009 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 37/2003 Sb., o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev, ve znění pozdějších předpisů – účinnost od 23. ledna 2009

Sdělení Ministerstva zdravotnictví č. 35/2009 Sb., o vydání cenového předpisu 1/2009/FAR o regulaci cen zdravotní péče a specifických zdravotních výkonů – účinnost od 28. ledna 2009

Sdělení Ministerstva zdravotnictví č. 38/2009 Sb., o vydání cenového rozhodnutí 1/09-FAR, kterým se mění Cenové rozhodnutí Ministerstva zdravotnictví ze dne 20. prosince 2007, kterým se stanoví maximální ceny zdravotní péče zubních lékařů hrazené z veřejného zdravotního pojištění a stomatologických výrobků plně hrazených z veřejného zdravotního pojištění – účinnost od 2. února 2009

Mezinárodní smlouva o sociálním zabezpečení mezi ČR a USA

Dne 1. ledna 2009 vstoupila v platnost Smlouva o sociálním zabezpečení mezi Českou republikou a Spojenými státy americkými, podepsaná dne 7. 9. 2007 (dále jen „Smlouva“). K jejímu provádění bylo sjednáno Správní ujednání, které vstupuje v platnost současně se Smlouvou. Oba smluvní dokumenty byly publikovány ve Sbírce mezinárodních smluv ČR pod č. 85/2008 Sb.m.s. a č. 86/2008 Sb.m.s.

Smlouva posiluje ochranu důchodových práv migrujících osob, jež pracovaly nebo budou pracovat v obou smluvních státech a získaly nebo získají zde doby pojištění. Smlouva zajistí nárok na důchod též řadě osob, které v minulosti odešly z České republiky (Československa) do Spojených států a z důvodu skutečnosti, že v českém systému nebyly pojištěny dostatečně dlouhou dobu, jim dosud nevznikl nárok na důchod na základě samotných českých právních předpisů. Smlouva umožní, aby pro nárok na důchod byly zohledněny doby pojištění získané v ČR i v USA.

Smlouva upravuje pouze dávky důchodového pojištění (v České republice starobní, plný a částečný invalidní, vdovský, vdovecký a sirotčí důchod) a dále stanoví pravidla pro určení příslušnosti k právním předpisům. Smlouva se nevztahuje na oblast zdravotního pojištění, kde se nadále postupuje pouze podle vnitrostátní úpravy.

Smlouva určuje, ve kterém státě budou osoby kryté Smlouvou podléhat právním předpisům o sociálním zabezpečení a odvádět pojistné. Smlouva se tedy vztahuje na český zákon o důchodovém pojištění a na zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Cílem je vyloučit případné dvojí pojištění z téže výdělečné činnosti. Osoby výdělečně činné podléhají v zásadě právním předpisům o sociálním zabezpečení té smluvní strany, na jejímž území výdělečnou činnost (tzn. zaměstnání, samostatnou výdělečnou činnost) vykonávají. Pro určité kategorie osob se však toto základní pravidlo nepoužije. Zejména se to týká vyslaných pracovníků, tj. osob zaměstnaných na území jednoho smluvního státu, kteří jsou dočasně vysláni svým zaměstnavatelem se sídlem na území tohoto státu k provedení určité práce na území druhého smluvního státu. Tito vyslaní pracovníci budou nadále podléhat právním předpisům o sociálním zabezpečení prvního smluvního státu za předpokladu, že doba vyslání nepřesahuje 5 let. Obdobně institut vyslání platí pro osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ), které dočasně přesunou svoji samostatnou výdělečnou činnost na území druhého smluvního státu, pokud předpokládaná doba výdělečné činnosti na území druhého smluvního státu nepřesáhne 5 let.

Pro osvědčení skutečnosti, že vyslaný pracovník (resp. OSVČ) podléhá i nadále právním předpisům o sociálním zabezpečení vysílajícího státu, se používají předepsané formuláře.

Smlouva dále umožňuje příslušným úřadům nebo institucím obou smluvních stran po vzájemné dohodě stanovit výjimky z ustanovení o příslušnosti k právním předpisům, a to na základě společné žádosti zaměstnance a zaměstnavatele nebo osoby samostatně výdělečně činné. Podle Správního ujednání jsou k povolování výjimek zmocněny Česká správa sociálního zabezpečení a U.S. Social Security Administration.

Z MINISTERSTVA FINANCÍ

MF stanovilo jednotné kurzy pro přepočítání cizích měn pro kalendářní rok 2008

Jednotné kurzy byly publikovány v pokynu č. D-321 ve Finančním zpravodaji č. 1–2/2009 a jsou určeny pro poplatníky, kteří nevedou účetnictví. Ze seznamu jednotných kurzů zmiňujeme některé přepočítací kurzy, např. pro jedno EUR se použije přepočítání 25,05 Kč, pro jeden americký dolar 17,11 Kč a pro 100 slovenských korun 80,54 Kč. Celkem seznam obsahuje 35 cizích měn. Pro přepočítání cizích měn neuváděných v kurzovním lístku ČNB se použije přepočítání přes třetí měnu, kterou si mezi sebou poplatníci dohodnou.

Informace k uplatňování DPH pro územně samosprávné celky

Novelou zákona o DPH účinnou od 1. ledna 2009 došlo ke zrušení definice veřejnoprávního subjektu a v návaznosti na to se nově vymezila oblast, ve které se určité osoby s působností v oblasti veřejné správy nepovažují za osoby povinné k dani. S ohledem na další změny, především zrušení pravidla pro tzv. přefakturaci, ke kterému již Ministerstvo financí vydalo samostatné sdělení, tímto MF doplňuje informace ve vztahu na změny při stanovení obrátu pro účely registrace právě pro veřejnoprávní subjekty, mezi kterými jsou zákonem uváděny mimo jiné kraje, obce a dobrovolné svazky obcí.

Z POSLANECKÉ SNĚMOVNY

Daňový řád

Dlouho diskutovaný a mnohokrát přepracovaný Daňový řád byl předložen k projednávání do Parlamentu ČR (*sněmovní tisk č. 685 na www.psp.cz*) a zařazen na 48. schůzi Poslanecké sněmovny, která začala 3. února. Daňový řád má zcela nahradit zákon o správě daní a poplatků z roku 1992. Podle Ministerstva financí, které Daňový řád dlouho připravovalo, má tato právní norma být jednodušší a jednoznačnější než úprava dosavadní. Daňový řád přináší zcela novou terminologii.

Rekapitulujeme cíle nové právní úpravy, jak jsou definovány v důvodové zprávě:

- vymezení a upřesnění použitých pojmů a jejich vazeb v jednotlivých institutech, což by mělo ovlivnit pozitivně některé opakující se spory o výklad procesního zákona, posílit právní jistotu adresátů norem daňového práva a vytvořit základ pro sjednocení terminologie v rámci daňového práva,
- širší míra zapojení výpočetní techniky v návaznosti na projekt jednotné elektronické komunikace,
- nová úprava doručování koncipovaná tak, aby postavení adresáta bylo totožné s obdobnými modely v jiných procesních řádech a zamezilo se možným obstrukcím a vyhýbání se doručení,
- posunutí splatnosti daně ve výši, která byla stanovena nad rámec tvrzení daňového subjektu, až za právní moc rozhodnutí,
- změnu v systému opravných a dozorčích prostředků, kde se rozšířil specificky daňový postup umožňující podání dodatečných daňových tvrzení na nižší daň na úkor obnovy řízení, což daňovým subjektům umožní účinněji bojovat proti případným nesprávným platebním výměrům, a to po celou dobu, po kterou je možno daňovou povinnost měnit,
- změnu proti současnému přístupu k odůvodnění rozhodnutí ve smyslu zakotvení obecného požadavku, že každé rozhodnutí musí obsahovat odůvodnění, nestanoví-li zvláštní úprava jinak,
- jednoznačné nastavení lhůty pro stanovení daně, která ohraničuje prostor, do kdy lze zvyšovat i snižovat daňovou povinnost,
- předřazení priority úhrady daně před její příslušenství, které daňovému subjektu umožní uhradit nejprve dlužnou daň a eliminovat tak vznik dalšího úročení,
- zavedení jednoznačných pravidel pro možnost opakování daňové kontroly,

- podstatné a racionální omezení subsidiárního použití občanského soudního řádu při daňové exekuci, tak, aby byly odstraněny pochybnosti, které důvodně vznikaly při aplikaci správními úřady těch oprávnění, která stanovil občanský soudní řád pro soudy a soudce,
- zavedení transparentních pravidel pro vedení spisu a nahlížení do něj, které přispěje ke zkvalitnění kontaktů mezi správci daně a veřejností a usnadní orientaci daňového subjektu ve spisovém materiálu.

Účinnost daňového řádu je vládou navržena od 1. ledna 2010. V souvislosti s daňovým řádem je současně předkládán samostatný zákon, kterým dojde k novelizaci ostatních právních předpisů, které nějakým způsobem navazují na daňovou správu (*sněmovní tisk č. 686*). Daňovým řádem má být celkem dotčeno na dvě stě jiných právních norem, např. občanský soudní řád, zákon o soudních poplatcích a zákon o správních poplatcích, zákon o účetnictví, hmotně právní daňové předpisy a další.

Novela zákona o veřejném zdravotním pojištění

Vláda předložila do Poslanecké sněmovny návrh novely zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění (*sněmovní tisk č. 691*); návrh byl zařazen na 48. schůzi PS, která začala 3. února. Předložený návrh zákona obsahuje dále návrhy změn zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, zákona č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky, a zákona č. 280/1992 Sb., o resortních, oborových, podnikových a dalších zdravotních pojišťovnách. Účelem navržených změn je zejména dosažení terminologického souladu s navrhovanými zákony v oblasti zdravotních služeb.

Dále se navrhuje úpravy sledující zmírnění administrativní zátěže některých plátců pojistného, vzniklé v souvislosti se změnami provedenými v zákoně č. 48/1997 Sb., tj. zákonem č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, který zahrnul do kategorie zaměstnanců veškeré osoby s příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků. V rámci tohoto rozšíření okruhu zaměstnanců však nebylo nijak zohledněno, zda jde o příjmy jednorázové (např. tzv. svědecké u soudu, odměna členů volební komise při volbách do Parlamentu nebo do zastupitelstev obcí nebo krajů, jednorázová odměna funkcionáře zájmového sdružení apod.) nebo opakované (např. pravidelná měsíční odměna člena orgánu obchodní společnosti nebo člena statutárního orgánu), nebo zda činnost, z které tyto příjmy plynou, nebo mají plynout, trvala několik hodin, dní, měsíců nebo let, a jaká je celková výše příjmů. Navrhuje se proto osoby, jejichž příjmy jsou nepravidelné, vyjmout pro účely tohoto zákona z okruhu zaměstnanců, nebo je do okruhu zaměstnanců zahrnovat pouze v kalendářních měsících, ve kterých jejich příjmy dosahují zákonem stanovené výše.

Novela zákona o cenách

V návrhu vládní novely zákona o cenách (*sněmovní tisk č. 693*), se rozšiřuje možný okruh cenových zásahů i na případy, kdy to vyžadují právní předpisy Evropských společenství [např. Nařízení Komise (ES) č. 657/2008 ze dne 10. července 2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o podporu ze Společenství pro poskytování mléka a některých mléčných výrobků ve školách]. V oblasti označování zboží cenami je do návrhu zapracováno ustanovení směrnice 98/6/ES o ochraně spotřebitele při označování výrobků nabízených spotřebiteli, podle kterého má prodávající povinnost označit výrobek konečnou cenou, k níž nemohou být připočítány žádné další částky. Toto ustanovení bude mít dopad i do daňové oblasti, protože konečná nabídková cena zahrnuje vždy všechny daně, cla a poplatky. Zákon také nově vymezuje správní delikty a vyšší pokuty, která může v některých případech dosáhnout 1 000 000 Kč a u těch nejzávažnějších porušení povinností dokonce až 10 000 000 Kč.

Zákon se dotkne především následujících subjektů:

- Podnikatelské subjekty zabývající se prodejem a koupí zboží, podnikající v odvětvích, které mohou být potenciálně předmětem cenové regulace.
- Cestovní kanceláře a agentury prodávající zájezdy a další služby cestovního ruchu.
- Prodávající a kupující porušující cenové předpisy.

Je navrhováno, aby účinnost zákona byla od 1. října 2009.

Z JUDIKATURY

Průlomovému rozhodnutí Ústavního soudu ve věci lhůty pro doměření daně, o kterém jsme informovali v minulých daňových novinkách, předcházelo ještě jiné zajímavé rozhodnutí z 18. listopadu 2008, I. ÚS 1835/07, ve kterém se Ústavní soud vyjadřoval k samotnému obsahu a cíli daňové kontroly. Vzhledem k tomu, že u tohoto rozhodnutí je připojeno nesouhlasné stanovisko jedné soudkyně příslušného senátu, lze očekávat, že se k dané problematice Ústavní soud ještě vrátí. Zatím by mělo podle nového rozsudku platit, že správce daně by měl již při zahájení daňové kontroly identifikovat důvody této kontroly, resp. uvést podezření, že daňový subjekt nesplnil svoji daňovou povinnost nebo ji splnil v menší míře, než by měl. Jen takováto kontrola by totiž podle Ústavního soudu měla mít dopad na přerušeni lhůty pro doměření daně.

Soudní dvůr Evropských společenství (ESD) vydal v prosinci 2008 rozhodnutí k aplikaci DPH u bezplatného poskytování stravy zaměstnancům v podnikových jídelnách při pracovních schůzkách s obchodními partnery. ESD v případě z 11. prosince 2008, C-371/07 Danfoss a AstraZeneca posuzoval možnost nároku na odpočet DPH na vstupu u plnění, která se vztahují k bezúplatně poskytnuté stravě zaměstnancům společnosti, zatímco jinak si poskytované stravování sami hradí. Podle ESD lze poskytování bezplatné stravy zaměstnancům výlučně v rámci pracovních schůzek v prostorách podniku s obchodními partnery považovat za činnost ve vztahu k podnikovým účelům, a proto lze u přijatých plnění, jež vstupují do této bezúplatné činnosti uplatnit nárok na odpočet daně na vstupu. ESD se současně vyjádřil k základnímu mechanismu, na němž je tato daň postavena, tj. k neutralitě DPH. Zmíněné rozhodnutí také řešilo možnost státu ponechat si své omezení pro uplatnění nároku na odpočet DPH při vstupu harmonizační směrnice v platnost. Tato otázka je využitelná i pro Českou republiku při posuzování omezení nároku na odpočet DPH na vstupu (např. omezení nároku na odpočet DPH u osobních automobilů včetně jejich pořízení prostřednictvím leasingové smlouvy), které si ponechala Česká republika při vstupu do Evropské unie.

Nepřehlédněte termín 15. 2. 2009 – roční zúčtování záloh na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a oznámení o plnění povinného podílu zaměstnávání osob se ZPS

Poplatník, který ve zdaňovacím období pobíral mzdu pouze od jednoho nebo od více plátců daně postupně včetně mezd zúčtovaných nebo vyplacených poplatníkovi těmito plátců dodatečně v době, kdy poplatník pro ně již nevykonával závislou činnost nebo funkci a podepsal u těchto plátců prohlášení k dani podle § 38k odst. 4 a 5 ZDP, může požádat písemně o provedení ročního zúčtování záloh a daňového zvýhodnění posledního z uvedených plátců daně, a to nejpozději do 15. února. Roční zúčtování záloh a daňového zvýhodnění neprovede plátec u poplatníka, který podá nebo je povinen podat příznání k dani.

Fyzická osoba může snížit základ daně **o dary**, za stanovených podmínek, **o platbu příspěvku na penzijní připojištění** se státním příspěvkem (§ 15 odst. 5 ZDP). Částka, kterou lze takto odečíst, se rovná úhrnu příspěvků zaplacených poplatníkem na zdaňovací období, sníženému o 6 000 Kč. **Maximální částka, kterou lze za zdaňovací období odečíst, činí 12 000 Kč.** Základ daně nelze pochopitelně snížit o částky, které hradí za fyzickou osobu jiný poplatník, nejčastěji zaměstnavatel. **Poplatník může dále snížit základ daně o zaplacené soukromé životní pojištění, maximálně však o částku 12 000 Kč ročně.**

Od základu daně odečíst též úhradu za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání podle zákona o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, pokud nebyly hrazeny zaměstnavatelem nebo pokud nebyly uplatněny podnikatelem jako daňový náklad, nejvýše však 10 000 Kč. U poplatníka, který je osobou se zdravotním postižením, lze za zdaňovací období odečíst až 13 000 Kč, u poplatníka, který je fyzickou osobou s těžším zdravotním postižením, až 15 000 Kč.

Fyzické osoby mohou dále snížit základ daně o úroky z hypotečního úvěru nebo o úrok z úvěru na stavební spoření v případě, kdy poskytnuté **úvěry slouží k zajištění bytových potřeb.**

Do 15. 2. 2009 je zaměstnavatel zaměstnávající více než 25 zaměstnanců v pracovním poměru povinen zaslat úřadu práce oznámení o plnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na celkovém počtu zaměstnanců. Odvod za jednoho zaměstnance činí 57 355 korun.